

בעניין: המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע.ר.

ע"י ב"כ עוה"ד סיגי בן ארי (מ.ר. 37566) ו/או יוסי
וולפסון (מ.ר. 26174) ו/או חוה מטרס-עירון (מ.ר. 35174)
ו/או גיל גן מור (מ.ר. 37962) ו/או ענת קדרון (מ.ר. 37665)
ו/או יותם בן הלל (מ.ר. 35418) ו/או עביר גיבראן (מ.ר.
44346)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרת

- נ ג ד -

1. שירות בתי הסוהר

2. מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית

המשיב

עתירה לצו על-תנאי

מוגשת בזו עתירה למתן צו על-תנאי, המכוון אל המשיבים והמורה להם ליתן טעם מדוע לא ישובו ויאפשרו ביקורים של בני משפחה, תושבי הגדה המערבית, עזה ומזרח ירושלים, אצל יקיריהם הכלואים במתקני הכליאה השונים ברחבי ישראל ובמתקן הכליאה עופר אשר בגדה, וזאת במסגרת הסעות מאובטחות של הצלב האדום, כמקובל. ביקורים אלה הופסקו כליל ביום 26.6.2006.

בקשה לדיון דחוף

בית-המשפט מתבקש להורות על קיום דיון דחוף בעתירה, זאת בגין ביטול מוחלט של תכנית הביקורים של משפחות מהגדה המערבית, עזה, ומזרח ירושלים בבתי הכלא בישראל ובמתקן הכליאה עופר, החל מיום 26.6.2006 ועד להודעה חדשה. מדובר במניעת ביקורים אצל אלפי אסירים פלסטינים, המוחזקים בשירות בתי הסוהר ובמתקן הכליאה הצבאי עופר, דבר המהווה פגיעה קשה ובלתי מידתית במשפחות וביקריהן הכלואים.

ואלה נימוקי העתירה

1. עניינה של העתירה הוא שלילה גורפת של ביקורי משפחות, תושבי הגדה המערבית, עזה ומזרח ירושלים, אצל יקיריהם הכלואים בבתי הכלא בישראל, זאת בניגוד לדין המחייב את המשיבים ותוך פגיעה חמורה בזכות היסוד לחיי משפחה.

רקע עובדתי

2. מרבית הכלואים מבין תושבי השטחים הכבושים, למעלה מ-8000 במספר, מוחזקים במתקני כליאה בישראל במשמורת המשיב 1. מעט מן הכלואים, כ-1000 במספר, מוחזקים במתקנים בתוך השטחים, שהמרכזי שבהם הוא מתקן הכליאה עופר, במשמורת המשיב 2.

3. המשיב 2 אינו מאפשר לתושבי השטחים להגיע בכוחות עצמם למתקני הכליאה כדי לבקר את יקיריהם הכלואים. הוא אף אינו דואג בעצמו להסדרי ביקור כלשהם. הביקורים מאורגנים אך ורק באמצעות ארגון הצלב-האדום הבינלאומי (להלן: **הצלב האדום**). בקשות לביקור מוגשות על-ידי התושבים במשרדי הצלב האדום, האחרון מעבירן לידי המשיב, והמשיב מעביר את תשובתו לידי הצלב האדום אשר מודיע את התשובה למבקש. הצלב האדום הוא אף זה אשר מארגן את ההסעה עצמה – על חשבונו ובתיאום עם המשיב.

4. ההסעות פועלות על-בסיס תוכנית חודשית. ככלל, נערכות מדי חודש נסיעה אחת או שתיים בלבד מכל נפה לכל מתקן כליאה.

5. הביקורים מתבצעים בתאום עם הצבא, בכפוף לסידורי אבטחה קפדניים, והאוטובוסים מלווים בידי כוחות הביטחון.

6. ההיתרים לבקר בכלא במסגרת הסעות הצלב האדום ניתנים על בסיס קריטריונים צרים ובכפוף לשיקול-דעת ביטחוני. הזכאים להשתתף בביקורים הם אך ורק קרובי משפחה מדרגה ראשונה - בת-הזוג של הכלוא, הוריו, סביו, אחיותיו ובנותיו. אחים ובנים של הכלוא יכולים לבקר פעם או פעמיים בלבד בשנה.

7. ככלל, ההיתרים שנותן המשיב הם היתרים לשלושה חודשים, המאפשרים למבקר להשתתף בהסעות הצלב האדום למתקן הכליאה בו מוחזק יקירו, במהלך תקופת ההיתר.

8. לצד ההיתרים לשלושה חודשים קיימים היתרים לביקורים חד-פעמיים. היתרים אלה מיועדים לקרובי משפחה שהם, ככלל, מנועי כניסה לישראל, וניתן להם היתר לצורך ביקור בכלא בלבד. היתרים אלו ניתנים לתקופה של 45 יום, ומאפשרים ביקור אחד ויחיד במהלך תקופה זו. עם תום הביקור ההיתר מבוטל, ויש להגיש בקשה להיתר חדש.

9. ההמתנה להוצאתו של היתר או לחידושו (בין אם מדובר בהיתר לשלושה חודשים או בהיתר לביקור חד-פעמי במסגרת התקופה של 45 יום) היא ארוכה ביותר, ונמשכת, ככלל, חודשים רבים.

10. במתקנים שבשטחים, למעט מתקן עופר, לא מתקיימים כלל ביקורי משפחות. הביקורים במתקן עופר, הנמצא בשטחים, מחייבים אף הם היתר מטעם המשיב והגעה בהסעה של הצלב-האדום בלבד – ממש כמו הביקורים במתקני הכליאה שבישראל.

11. הסדר ביקורי המשפחות, כפי שהוא קיים היום, עבר חבלי לידה ארוכים וקשים, וכל התפתחות בו הושגה אך ורק בלחץ של עתירות חוזרות ונשנות לבית-משפט נכבד זה. עד היום ההסדר אינו פועל כראוי.

12. המשיב 2, שעליו מוטלת החובה שבדין לארגן את הביקורים, לא דאג לקיומם במשך תקופה ארוכה – החל מחודש אוקטובר 2000 ועד חודש מרץ 2003 – אז חודשו הביקורים בהדרגה ורק תחת לחץ של עתירה לבית-המשפט (בג"ץ 11198/02 דיריה ואח' נ' מפקד מתקן הכליאה הצבאי עופר ואח'). את הצדדים הלוגיסטיים והכספיים, שבדין הוא היה צריך לדאוג להם, מטיל המשיב על כתפי הקהילה הבינלאומית.

13. המשיב אף מנע מקבוצה גדולה ביותר של אנשים הזכאים לבקר את קרוביהם בבתי הכלא מלהשתתף בביקורים. מדובר בפלח גדול מאוכלוסיית השטחים, שמסווג על ידי המשיב כ"מנוע כניסה לישראל". רק לאחר עתירה נוספת לבג"ץ (בג"ץ 8851/03 נחלה נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה), הודיע המשיב על הסכמתו העקרונית לאפשר ביקורים לחלק מקבוצה זו במסגרת הסעות הצלב האדום. הסדר זה לא גובש אלא לאחר סדרת עתירות נוספת (בג"ץ 7419/04 סניף ואח' נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית ו-10 עתירות נוספות) ורק לאחר למעלה מעשרה חודשים מאז ההחלטה העקרונית. ההיתרים בני 45 הימים, המאפשרים כאמור ביקור חד-פעמי במהלך תקופת תוקפם, הם ההיתרים הניתנים לקבוצה זו. רק בסוף חודש אפריל 2005, כמעט שנה וחצי לאחר שהמשיב מסר על החלטתו לאפשר ביקורים בכלא גם למי שהם ככלל מנועי כניסה לישראל, החלו משפחות לקבל היתרים של 45 יום לביקור חד פעמי בכלא.

14. אם לא די בכך, הרי שהטיפול בבקשות להשתתף בביקורים מתאפיין באטיות ובסחבת. העותרת נאלצה להגיש שתי סדרות של עתירות לבית-משפט נכבד זה בגין אי מענה לבקשות של קרובי משפחה להשתתף בהסדר הביקורים (בחודש אפריל 2005, בג"ץ 3813/05 מחארה נגד מפקד כוחות הצבא בגדה ו-4 עתירות נוספות ובחודש נובמבר 2005, בג"ץ 10428/05 עלויה נגד מפקד כוחות הצבא בגדה ו-5 עתירות נוספות).

15. בנוסף לקשיים המתוארים לעיל, נהג המשיב 2 לבטל כליל את ביקורי המשפחות בבתי הכלא, בכל עת שהוטל סגר כללי על השטחים ופגע פגיעה קשה נוספת בזכות המשפחות והכלואים לחיי משפחה. רק לאחר שהעותרת הגישה עתירה בנושא (בג"ץ 9437/05 המוקד להגנת הפרט נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית), הודיע המשיב בתגובה משלימה מיום 9.1.2006 כי במקרים בהם יוטל סגר כללי על השטחים, יחודשו ביקורי הכלואים בתוך 72 שעות ממועד הטלת הסגר.

העתק התגובה המשלימה מטעם המשיב מיום 9.1.2006 מצורף כנספח ע/1.

16. כעת החליטו המשיבים על מניעה גורפת של ביקורי משפחה אצל כ-9000 כלואים. תוקף ההחלטה – עד להודעה חדשה.

הצדדים ומיצוי הליכים

17. העותרת היא עמותה רשומה, הפועלת כארגון זכויות אדם, ועוסקת מזה שנים רבות בנושא ביקורים של תושבי השטחים אצל אסירים מהשטחים, המוחזקים בבתי-הכלא הישראליים.

18. המשיב 1 מחזיק במשמורתו את הרוב המוחלט של הכלואים הפלסטינים, למעלה מ-8000 במספר, ומחוייב לדאוג למימוש זכותם לחיי משפחה ולביקורי משפחה – בהתאם למשפט הבינלאומי ההומניטרי, למשפט זכויות האדם הבינלאומי ולמשפט החוקתי והמינהלי הישראליים.

19. המשיב 2 הוא המפקד הצבאי הישראלי של שטחי הגדה המערבית, אשר ישראל מחזיקה תחת החזקה לוחמתית. מכוח מעמדו זה מוטלת על המשיב החובה לדאוג למימוש זכויותיהם של התושבים בשטח הכבוש שתחת אחריותו (לרבות הזכות לבקר את קרוביהם בכלא) ולדאוג לחיים התקינים – כל זאת בהתאם למשפט הבינלאומי ההומניטרי, למשפט זכויות האדם הבינלאומי, לדין הצבאי הרלוונטי ולמשפט החוקתי והמינהלי הישראליים.

20. בתאריך 26.6.2006, מיד כשנודע על ביטול הסדר הביקורים בבתי הכלא, פנתה העותרת ליועמי"ש המשיב 2 וביקשה את התערבותו הדחופה בחידוש הביקורים. היא ביקשה לקבל את התייחסותו לאלתר.

המכתב מתאריך 26.6.2006 מצורף כנספח ע/2.

21. בתאריך 27.6.2006 פנתה העותרת לנציב המשיב 1 וקבלה על השלילה הגורפת של ביקורי משפחה אצל הכלואים הפלסטינים. כן ביקשה העותרת לדעת מי הגורם שהחליט על מניעת הביקורים, על מי חלה ההחלטה, מהם טעמיה ועל איזה בסיס חוקי היא סומכת. התייחסות המשיב 2 התבקשה לאלתר, נוכח חריגותה ופוגענותה של ההחלטה.

העתק המכתב מיום 27.6.2006 מצורף כנספח ע/3.

22. כל מענה לא נתקבל עד כה. ביטול הביקורים הגורף בעינו עומד.

הטיעון המשפטי

הזכות לחיי משפחה ולביקורי משפחה

23. הזכות לביקורי משפחה במתקני הכליאה היא זכות יסוד, הן של הכלואים והן של בני משפחותיהם. זוהי זכות בסיסית, הנובעת מתפיסתו של האדם כיצור חברתי, המתקיים במסגרת משפחה וקהילה. היא נובעת גם מהתפיסה שעצם המעצר או המאסר אין בהם כדי

לשלול את זכויות היסוד של הכלוא : חומות הכלא מגבילות את חופש התנועה של הכלוא, על כל הנובע מכך, אך אין בהן כדי להפקיע את זכויות היסוד האחרות שלו, למעט כאלו שנשללו ממנו על-פי הוראה מפורשת בדין. (ראו, למשל, ע"א 4463/94, רע"ב 4409/94 גולן נגד שירות בתי הסוהר, פ"ד נ(4), 136; ע"א 4/82 מדינת ישראל נ. תמיר, פ"ד לז(3) 201; בג"צ 114/86 וייל נגד מדינת ישראל, פ"ד מא(3) 477).

24. מניעת ביקורי משפחות אצל יקיריהן הכלואים, פוגעת פגיעה קשה בזכות היסוד של בני המשפחה ושל הכלואים לחיי משפחה. יחס החברה לזכות לחיי משפחה היה והינו, בכל הזמנים ובכל התרבויות, כאל ערך נעלה. בשורה ארוכה של פסקי דין עמד בית-משפט נכבד זה על חשיבותו החברתית העליונה של התא המשפחתי :

שמירה על שלמות המשפחה מהווה חלק מתקנת הציבור בישראל. התא המשפחתי הינו "התא הראשוני" ... של החברה האנושית... הוא מוסד המוכר על ידי החברה כאחד היסודות שבחיי החברה... שמירתו של מוסד המשפחה הינו חלק מתקנת הציבור (בג"ץ 693/91 אפרת נגד הממונה על מרשם האוכלוסין במשרד הפנים ואח', פ"ד מז(1) 749, עמ' 783).

וראו גם :

דנ"א 2401/95 נחמני נגד נחמני, פ"ד נ(4) 661 ;
ע"א 5587/93 נחמני נגד נחמני, פ"ד מט(1) 485, עמ' 500 ;
ע"א 488/77 פלוני ואח' נגד היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד לב(3) 421, עמ' 434 ;
ע"א 232/85 פלוני נגד היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מ(1) 1, עמ' 5.

25. הזכות לחיי משפחה על היבטיה השונים מוגנת גם על ידי חוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו (ע"א 7155/96 פלוני נגד היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נא(1) 160, עמ' 175). מרבית שופטי ההרכב בבג"ץ 7052/03 עדאלה נ' היועץ המשפטי לממשלה סברו שהזכות לחיי משפחה היא זכות חוקתית הנגזרת מהזכות לכבוד האדם.

26. זכויות המשפחה מוכרות ומוגנות גם על ידי המשפט הבינלאומי הפומבי (ראו : סעיפים 12 ו-16(3) להכרזה האוניברסלית בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות משנת 1948 ; סעיף 10(1) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות משנת 1966 ; סעיפים 17 ו-23(1) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות משנת 1966 ; הפתיח של האמנה בדבר זכויות הילד משנת 1989). הוראות אלו הינן חלק מהמשפט הבינלאומי המינהגי, בהיותן מעוגנות אף בפרקטיקה כללית, המקובלת בתורת דין ועולה מתוך עקרון כללי של המשפט, המוכר על ידי האומות בנות תרבות. מכאן, כי חובת המדינה להבטיח מידה מירבית של קיום ההוויה המשפחתית, האפשרית בנסיבות המקרה, הינה חובה שבדין.

27. הזכות לביקור בכלא מעוגנת באמנת ז'נבה (הקובעת בסעיף 116 כי "כל עציר רשאי לקבל מבקרים – ביחוד אנשי משפחה קרובים – לעתים מזומנות ובתדירות האפשרית").

28. הזכות מעוגנת גם בסדרה של חיקוקים צבאיים ודברי חקיקה ישראלים החלים על כלואים תושבי השטחים ובכלל זאת: פקודת בתי הסוהר (נוסח חדש), תשל"ב-1971; תקנות בתי הסוהר, תשל"ח-1978; חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) התשנ"ו-1996; תקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997; תקנות סמכויות שעת-חירום (מעצרים) (תנאי החזקה במעצר מינהלי), התשמ"א-1981; צו בדבר הפעלת מתקן כליאה (אזור הגדה המערבית) (מס' 29) תשכ"ז-1967 ועוד.

29. הסטנדרט המינימאלי לטיפול באסירים של האו"ם (Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, 1955) קובע (כלל 37):

Prisoners shall be allowed under necessary supervision to communicate with their family and reputable friends at regular intervals, both by correspondence and by receiving visits.

הגבלה על זכות יסוד – הפרת עקרון הסבירות והמידתיות

30. ההוראות השונות בדבר הזכות לביקורים בכלא מאפשרות להטיל הגבלות על הזכות מטעמי ביטחון. ואולם ככל הגבלה על זכות יסוד, הגבלות מעין אלו צריכות להיעשות במסגרת כללים של סבירות ומידתיות, ותוך מתן משקל ראוי לחשיבות זכות היסוד הנפגעת. פגיעה בזכות אדם, ובענייננו פגיעה בזכות לביקורים בכלא של אלפי כלואים, הינה כדין רק אם היא עומדת במבחן הסמכות ובמבחן האיזון הראוי בינה לבין אינטרסים אחרים עליהם מופקדת הרשות. ככל שהזכות הנפגעת היא חשובה ומרכזית יותר, אף המשקל שיינתן לה במסגרת האיזון בינה לבין האינטרסים המנוגדים של הרשות, יהיה רב יותר (עע"א 4463/94, רע"ב 4409/94 גולן נגד שירות בתי הסוהר, פ"ד נ(4) 136, עמ' 156).

31. עצם הבחירה באיסור גורף, הפוגע ללא אבחנה בזכויותיהם של הכלואים כולם ושל בני משפחותיהם, היא בחירה החשודה בחוסר מידתיות, המטילה על המשיבים עול כבד להצדיק את צעדם.

32. סקירה מקיפה על דינם של הסדרים גורפים מצויה בפסק-דינו של הנשיא בבג"ץ 7052/03 עדאלה נ' היועץ המשפטי לממשלה בסעיפים 69-73. הנשיא מציין, בין היתר:

הצורך לנקוט באמצעי שפגיעתו פחותה, מונע לעתים קרובות את השימוש בהסדר גורף (flat ban). הטעם לכך הוא שברבים מהמקרים השימוש באמת מידה פרטנית-אינדיבידואלית משיג את התכלית הראויה תוך שימוש באמצעי שפגיעתו בזכות האדם פחותה. עקרון זה מקובל בפסיקתו של בית המשפט העליון (ראו פרשת בן-עטיה, עמ' 15; פרשת סטמקה, עמ' 779). באחת הפרשות נדון הסדר גורף שמנע צירוף לשורות המשטרה של מועמדים

מעל גיל שלושים וחמש. נקבע כי ההסדר אינו מקיים את הדרישה לנקוט באמצעי שפגיעתו פחותה שבמבחן המידתיות. בפסק דיני ציינתי כי:

"המעביד יתקשה לקיים את 'מבחן הפגיעה הקטנה יותר', אם אין לו נימוקים כבדי משקל, שיש בהם כדי לשכנע כי מבחן אינדיבידואלי ימנע הגשמתה של המטרה הראויה אותה הוא מבקש להגשים" (בג"ץ 6778/97 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לבטחון פנים, פ"ד נח(2), 358, עמ' 367).

בפרשה אחרת נפסלה הוראה לפיה אין ליתן תעודות עיתונאים לאנשי תקשורת פלסטינים. בפסק דינה ציינה השופטת ד' דורנר:

"סירוב ללא כל בדיקה אינדיבידואלית להעניק תעודת עיתונאי, בשל מסוכנות אינהרנטית של כל העיתונאים הפלסטינים תושבי האזור - לרבות אלה הזכאים להיכנס לישראל ולעבוד בה - הוא האמצעי הפוגעני ביותר האפשרי. אמצעי זה פוגע בצורה חזקה באינטרס לעיתונות חופשית, שניתן היה למנוע על-ידי בדיקות ביטחוניות אינדיבידואליות מוצדקות להפגת הסכנה הביטחונית האישית הנובעת מתושבי האזור, ככל שסכנה כזאת קיימת מתושבים שעמדו בהצלחה בבדיקות הנדרשות לקבלת היתרי כניסה לישראל ועבודה בה" (פרשת סייף, עמ' 77).

33. הנשיא מוסיף ומביא שם גם מהמשפט המשווה:

הגבלה גורפת של זכות, אשר אינה מבוססת על בדיקה אינדיבידואלית, הינה אמצעי חשוד בחוסר מידתיות. כך הדבר במשפטנו שלנו. כך הדבר במשפט המשווה (ראו N. Emiliou, The Principle of Proportionality in European Law: A Comparative Study, 30, 99 (1996); להלן – אמיליו). זוהי הגישה המקובלת בבית הדין האירופי לזכויות האדם. כך למשל, בפרשת Campbell v. United Kingdom, v (15 EHRR 137 (1993)) נפסק, כי חוק בריטי המתיר באופן גורף את בחינתם של דברי הדואר אותם מקבלים אסירים מעורכי דינם מפר את הזכות לפרטיות הקבועה בסעיף 8 לאמנה האירופית. נקבע, כי לצורך הגשמתה של התכלית הביטחונית שעמדה בבסיס החוק, די בבדיקות המתבססות על חששות אינדיבידואליים.

34. וכך גם במשפט החוקתי האמריקאי:

המשפט החוקתי האמריקאי מכיר בדרישת המידתיות במובן האמצעי שפגיעתו פחותה כתנאי לחוקתיותה של פגיעה בזכות יסוד. פגיעות בזכויות יסוד חוקתיות (כגון חופש הביטוי, חופש הדת, חופש התנועה, ואיסור

ההפליה) עשויות להיות חוקתיות, ובלבד שתעמודנה בדרישות ה"ביקורת הקפדנית" (strict scrutiny). בין מרכיביה של ביקורת זו מצויה הדרישה לפיה, מבין הדרכים האפשריות להגשמת התכלית הציבורית, על המדינה לבחור באמצעי שפגיעתו בזכות היא המועטה ביותר (least restrictive) (ראו L. Tribe, American Constitutional Law (2nd ed. 1988), 1037-8, (1451-1482; E. Chemerinsky, Constitutional Law (1997), 532 בפרשו דרישה זו, קבע בית המשפט העליון כי תנאי לקיומה של דרישת הפגיעה המועטה ביותר היא שהפגיעה בזכות היסוד תהיה על בסיס בחינה אינדיבידואלית (individualized considerations), ולא תתבסס על איסור גורף (flat ban).

35. גם השופטים האחרים, לרבות כב' המשנה לנשיא חשין, מסכימים עקרונית לדברים אלו, וכלשונו של המשנה לנשיא, "פגיעה קולקטיבית תוצאתה היא קשה ופוגענית, וראוי לה למדינה דמוקרטית כי תימנע מאחוז בה" (סעיף 115 לפסק-דין).

36. בענייננו, העיתוי בו הוטל האיסור היה מיד לאחר חטיפתו של החייל גלעד שליט. על-פני הדברים דומה שישנה זיקה בין חטיפת החייל לבין שלילת זכויות היסוד של האסירים ומשפחותיהם. דומה שהפגיעה בזכויות של האסירים ומשפחותיהם באה בבחינת "מידה כנגד מידה". שיקול שכזה, שהוא בבחינת ענישה קולקטיבית, הוא שיקול זר ואסור.

37. אולם גם אם שיקולים ביטחוניים טהורים עמדו בבסיס ההחלטה, הרי שאין בהם כדי להצדיק חריגה מהזכויות המובטחות לאסירי-אויב לפי המשפט ההומניטרי הבינלאומי. הדבר נפסק לעניין ביקורי הצלב האדום הבינלאומי, והוא נכון גם לענייננו:

ישאל השואל: וכי זכאים הם העותרים כי ישקלו בעניינם שיקולים הומניטריים? חברים הם בארגוני טרור שההומניות מהם והלאה ושפגיעות באנשים חפים מפשע הן לחם חוקם. האם ראויים העותרים כי ישקלו בעניינם שיקולים הומניטריים, שעה שחיילים ואזרחים ישראלים המוחזקים בידי ארגונים אליהם משתייכים העותרים, ואלה אינם שוקלים כלל שיקולים הומניטריים, ומסרבים למסור כל מידע על אנשינו המוחזקים בידם? על שאלות אלה תשובתנו היא זו: מדינת ישראל הינה מדינת חוק; מדינת ישראל היא דמוקרטית, המכבדת זכויות אדם, והשוקלת בכובד ראש שיקולים הומניטריים. שוקלים אנו שיקולים אלה, משום שהחמלה וההומניות טבועה באופיינו כמדינה יהודית ודמוקרטית; שוקלים אנו שיקולים אלה, שכן יקר בעינינו כבודו של כל אדם, גם אם הוא נמנה עם אויבינו (בג"ץ 794/98 שיח עובייד נ' שר הבטחון, פ"ד נה(5), 769).

38. פרשת חטיפת החייל הולכת ומתמשכת, כמו גם הפעולות הצבאיות שנוקטת ישראל בשטחים כדי לערער את ממשלת הרשות הפלסטינית. אירועים אלו אינם אלא המשך ישיר לאירועים

הביטחוניים הפוקדים אותנו בשנים האחרונות, ואשר מדי פעם יש בהם החרפה או התמתנות. ההשלכות של אירועים אלו על ההיבטים הביטחוניים הנוגעים לביקורי המשפחות בכלא (הן מבחינת הביטחון הלאומי והן מבחינת הביטחון בתוך בתי הכלא) באות לידי ביטוי בהסדרי הביקורים שכבר תוארו, ואשר מטילים מגבלות קשות ביותר על הזכאים לבקר, על תדירות הביקורים ועל אופן עריכתם.

39. נשוב ונזכיר שבביקורים משתתפים אך ורק מי שעברו בדיקה ביטחונית פרטנית וקפדנית, במסגרת קריטריונים צרים, בתדירות מוגבלת ובאמצעות הסעות מאובטחות על-ידי הצלב האדום. במתקני הכליאה עצמם נעשים הביקורים תחת אמצעי הביטחון הקפדניים שמפעיל המשיב 1 בבתי הכלא ואשר נועדו לאבטח את פגישת הכלואים עם בני משפחותיהם ובכלל זאת, בדיקה קפדנית של הנכנסים לכלא, אי מגע ישיר בין האסיר לבין מבקריו אלא דרך מחיצת זכוכית ורשת חוצצת (כפי שמתחייב מסעיף 14"י לפקודת נציבות 03.02.00 – "כללים ביחס לאסירים ביטחוניים") ונוכחותם של סוהרים לאורך הביקור כולו. במקרה הצורך ניתן אף להפעיל אמצעי ביטחון נוספים.

40. באיזון בין שיקולי ביטחון לבין הזכות החוקתית לכבוד האדם ולמינימום של חיי משפחה – והביקורים ממצים את כל הקשר המתאפשר בין הכלואים לבין משפחותיהם – הסדר הביקורים כפי שפעל עד לאחרונה מעניק משקל מכריע לשיקולי הביטחון. הביטול הגורף של הביקורים, וללא הגבלת זמן, משמעו התעלמות גמורה מהזכות החוקתית לכבוד האדם ולחיי משפחה. הביטול הגורף סוטה מעקרון המידתיות. הוא מפר עקרונות יסוד. הוא פוגע בזכויות המעוגנות בדברי חקיקה. הוא מפר את חובות המדינה בהתאם למשפט העמים. דינו של איסור גורף זה להיפסל.

41. העתירה נתמכת בתצהיר של מרכזת התלונות במוקד להגנת הפרט בנוגע לביקורי משפחה.

מכל הטעמים הללו מתבקש בית-המשפט הנכבד להוציא צו על-תנאי כמבוקש בראש העתירה, ולאחר קבלת תשובת המשיב, להפוך את הצו להחלטי ולהשית על המשיב את הוצאות העותרות ושכר-טרחת עו"ד.

ירושלים, 5 ליולי 2006

סיגי בן ארי, עו"ד
ב"כ העותרים

יוסי וולפסון, עו"ד
ב"כ העותרים

(ת.ש. 45141)

תצהיר

אני הח"מ, ג'ורג'ינה סרייה, ת.ז. _____, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהירה בזה בכתב כדלקמן:

1. אני עושה את תצהירי זה בתמיכה לעתירה בעניין ביטול ביקורי משפחות בבתי הכלא.
2. אני מרכזת תלונות בנוגע לביקורי משפחות במוקד להגנת הפרט.
3. הפרטים שבעתירה בנוגע לביקורים בכלא הם אמת ככל הידוע לי.
4. הריני להצהיר כי זהו שמי, זוהי חתימתי ותוכן תצהירי זה אמת.

המצהירה

הנני מאשרת בזה כי ביום 2.7.2006 הופיעה בפני עורך דין סיגי בן ארי, במשרד המוקד להגנת הפרט ברח' אבו עוביידה 4, ירושלים, הנ"ל, המוכרת לי באופן אישי, ואחרי שהוזהרתי כי עליה להצהיר את האמת וכי תהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא תעשה כן, אישרה את נכונות הצהרתה הנ"ל וחתמה עליה.

סיגי בן ארי, עו"ד

המוקד להגנת הפרט

ע"י ב"כ עוה"ד סיגי בן ארי ואח'

רח' אבו עוביידה 4, ירושלים

טל: 6283555, פקס: 6276317

העותר

נ ג ד

מפקד כוחות צה"ל באיו"ש

על ידי פרקליטות המדינה,

משרד המשפטים, ירושלים

המשיב

תגובה משלימה מטעם המשיב

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד, מתכבד המשיב להגיש לבית המשפט הנכבד תגובה משלימה מטעמו לעתירה, כדלקמן:

1. עניינה של העתירה בבקשת העותר כי יחודשו ביקורי תושבי איו"ש אצל בני משפחותיהם הכלואים בישראל ובמתקן הכליאה "עופר".
2. במסגרת סגר כללי שחוטל על איו"ש בסוף חודש ספטמבר 2005, בין היתר, נוכח מתקפות הקסאמים מרצועת עזה ונוכח המבצעים שביצע צה"ל ברצועת עזה ובאיו"ש בעקבות מתקפות הקסאמים, הופסקו באופן זמני גם ביקורי הכלואים המוחזקים במתקן הכליאה "עופר" ובמתקני הכליאה בישראל.
3. בתגובת המשיב מיום 11.10.05 הודיע המשיב כי בעקבות הערכת מצב עזיכנית, החליט שר הביטחון ביום 11.10.05 לחדש את הביקורים המתקיימים במסגרת הסעות של הצלב האדום, במתקני כליאה בישראל. המשיב הודיע עוד כי בעקבות פניית נציגי העותר לגורמי הצבא עוד טרם הגשת העתירה, ניתנה כבר ביום 9.10.05 הנחיה לחדש את ביקורי הכלואים המוחזקים במתקן הכליאה "עופר".
4. בהתאם להודעה מוסכמת שהוגשה מטעם העותרים ביום 14.10.05 התבקש המשיב להשלים התייחסותו לטענה העקרונית שהועלתה בעתירה ולפיה מופסקים באופן אוטומטי ביקורי הכלואים בכל עת שמוטל סגר כללי על איו"ש, וכן לסוגיית מציאתו של פתרון פרגמטי למי שלא הספיקו לבקר את קרוביהם נוכח הפסקת הביקורים בעטיו של הסגר נושא העתירה.

5. עתה יבקש המשיב להודיע כי במהלך חודש נובמבר 2005, ומיד לאחר שהתקבלו הנתונים הרלוונטיים מהצלב האדום, הונפקו באופן דחוף ומזורז חיתרים חדשים למי שלא הספיקו לבקר את קרוביהם הכלואים. לפיכך עניין זה שהועלה על ידי העותר התייתר.

6. באשר לטענה העקרונית בדבר הפסקת ביקורי הכלואים כל אימת שמוטל סגר כללי על האזור, יבקש המשיב להודיע כי במקרים בהם יוטל סגר כללי על האזור, יתודשו ביקורי הכלואים בתוך 72 שעות ממועד הטלת הסגר. זאת, אלא אם יתקיימו נסיבות מיוחדות שיצדיקו המשך הפסקת ביקורי הכלואים. נראה, כי בכך ניתן מענה אף לטענה העקרונית המועלת בעתירה.

7. מן האמור לעיל עולה כי העתירה התייתרה ובית המשפט הנכבד יתבקש עתה להורות על דחייתה או מחיקתה על הסף.

היום, ט' טבת תשס"ו

9 ינואר 2006

דני חוהן
עוזר ראשי למרקליט המדינה